Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 183. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 15-го ЛИПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 183. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 15, 1952. VOL. LX.

ПОЧАЛАСЯ ПІДГОТОВКА ДО ДЕМОКРАТИЧНОЇ КОНВЕНЦІЇ В ШІКАГО

Шікаго. — Негайно після закінчення передвиборчої конвенції Республіканської партії минулого тижня в цьому місті, Демократична партія почала інтенсивну підготовку до своєї конвенції, яка відбудеться в тому самому місті і в тому самому місці та почнеться в наступний понеділок 21-го липня. Вже сьогодні з готелів і вулиць знімають та очищують республіканські написи, заступаючи їх демократичними. Одним з перших, що прибув на місце конвенції та почав негайно підготовку до конвенції, був сенатор Джан Спаркмен з Алабами, головний управитель кампанії за найменування демократичним кандидатом на президента у найближчих виборах сенатора Ричарда Б. Россела з Джорджії. Сенатор Сперкмен, між іншим, влаштував головну квартиру кампанії в користь сенатора Россела в тих самих апартаментах готелю Конрада Гілтона, в яких була приміщена головна квартира сенатора Тефта, переможеного ген. Двайтом Айзенгавером республіканського кандидата на номінацію. Іншими кандидатами на демократичну кандидатуру на президинта є головно сенатор Кіфовер, що вже від деякого часу веде кампанію, колишній адміністратор Програми Господарської Співпраці Аварел Гарриман та інші. Тільки губернатор стейту Ілиной А. Е. Стівенсон, кандидатуру якого мав підтримувати президент Труман та численні інші демократичні провідники, вчора ще раз і з цілою рішучістю відмовився від кандидатури. Рівночасно почалася підготовка проєкту демократичної плятформи, з окремими узглядненнями постанов республіканської плятформи. Демократи, знаючи вже свого республіканського контрагента, приготовляють низку постанов як у внутрішніх, так і закордонних справах, якими думають здобути собі підтримку загалу виборців. У внутрішніх справах демократи думають „побити" республіканців головно постановами в ділянці громадянських прав та зорганізованого робітництва, тоді як в закордонних справах головна увага демократичної плятформи, подібно як і республіканської, буде звернена на закріплення оборони країни, дальшу організацію колективної безпеки та збільшення рішучости проти комуністичного імперіялізму і агресії.

ПЕРЕД ВИБОРОМ ДЕМОКРАТИЧНОГО КАНДИДАТА

Вершком Конвенції Демократичної Партії, яка почнеться в наступний понеділок 21-го липня в Шікаго, буде, подібно як і на Республіканській Конвенції минулого тижня, вибір кандидата цеї партії на президента країни у найближчих виборах в листопаді ц. р. На тиждень перед Демократичною Конвенцією поодинокі кандидати на демократичну номінацію намагаються здобути підтримку не тільки делеґатів, але й публічної опінії та суспільних організацій. На фото: Аверел В. Гарримен (зліва), один з кандидатів на демократичну номінацію, намагається здобути підтримку робітництва і зустрівся в цій справі з Волтером Рутером, головою юнії Об'єднаних Робітників Автомобільної Індустрії. Рутер заявив, що він висловиться в користь одної або другої кадидатури щойно після Демократичної Конвенції, але це, як видно на фото, в нічому не змінило доброго настрою обидвох співрозмовників.

Неясне становище в сталевому промислі продовжується

Пітсбург. — Розмови між [illegible] компаній-властителів сталеварень та [illegible] робітництва, що мали на меті закінчити шеститижневий страйк, знову не дали ніякого результату, хоч загальна опінія сподівалась додатнього висновку цих розмов. Представники сталеварного промислу роз'їхалися до своїх централь у Клівленд, Шікаго, Ню Йорк та інші міста. Від'їхали й представники робітництва та Філіп Морей, предсідник юнії сталевих робітників. Проте настрій в учасників нарад бадьорий і серед них панує переконання, що розмови будуть розпочаті знову й дадуть на цей раз вже позитивний результат. Це переконання настільки глибоке, що деякі великі сталеварні вже почали приготування для відновлення перерваних праць. Якщо б напруження тривало й далі, то Білий Дім задумує скликати нараду двох сторін й ця нарада вже має закінчити небезпечний для загалу страйк. У нараді в Білому Домі взяв би участь сам президент або його асистент Джан Р. Стілман.

Сенатор Доґлес про 82 Конґрес

Вашинґтон. — У своїй радієвій промові до виборців стейту Ілиной, демократичний сенатор Раул Г. Доґлес висловився дуже прихильно про висліди недавно закінченої сесії 82-ого Конґресу у зовнішній політиці. Однаково прихильно оцінив сенатор висліди праць Конґресу в ділянці оборони ЗДА, проте висловився дуже критично про вислід праць у внутрішніх справах країни. Зокрема промовець підкреслив незадовільні виники щодо проєкту зарахування Аляски і Гаваїв в число стейтів ЗДА. Рівнож, як невдачу, назвав він схвалення внеску про іміграцію, що має в собі елементи нерівности й дискримінації, та низку інших заходів Конґресу щодо фінансових справ країни.

Вправи протилетунської оборони

Ню Йорк. — Вчора ранком розпочалися двадцяти-чотирьохгодинні спостерігання за „ворожими літаками" на терені двадцяти сьоми стейтів. Пильнувати літаків будуть спостерігачі, що свого часу добровільно зголосилися для служби в повітряній обороні. З огляду на недостачу вишколеного персоналу, 150,000 членів Наземного корпусу спостерігання матимуть дуже багато праці у 6,000 спостерігавчих пунктах. Керівники цивільної оборони стверджують, що необхідно ще змобілізувати 350,000 осіб для задовільного допильнування ворожих літаків.

ПРЕЗИДЕНТ НАКАЗУЄ ПИЛЬНУВАТИ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ

Вашинґтон. — Вчора з'явилося розпорядження президента Трумана про пильне слідкування за напрямними зовнішньої торгівлі ЗДА. Президент зазначив, що існуючі приписи в цій ділянці можуть суперечити підставам програми загальної безпеки. Нагляд над справами зовнішньої торгівлі провадитиме окрема Публічна Дорадча установа складена з тридцятьох членів. У числі цих тридцятьох знайдуться представники громадянства, підприємств, праці, освіти та хліборобства. Президент вияснив, що ЗДА роблять поважні зусилля для оздоровлення світової торгівлі та для стримання вільних націй від торговельних зносин з країнами поза залізною заслоною. Великий вклад ЗДА в міжнародні торговельні зносини наявний і він багато причинився до оздоровлення різних країн, проте загальні результати ще далеко не задовільні. Зокрема президент вказав на тенденції обмежувати імпорт, що не причиниться до оздоровлення світового обігу товарів. Завдання Публічної Дорадчої установи буде розглянути усі загрози для світової торгівлі та предложити свої внески президентові і Конґресові. Президент вказав на декілька практичних моментів, що вимагають допильнування, зокрема на політику тарифів, тощо.

АЙЗЕНГАВЕР НАЙМЕНУВАВ ШТАБ СВОЄЇ КАМПАНІЇ

Шікаго. — Ген. Двайт Д. Айзенгавер, республіканський кандидат на президента країни в найближчих виборах, — перед своїм виїздом на короткий відпочинок перед головною передвиборчою кампанією, найменував новий штаб своєї кампанії та подав формальне прохання звільнення його з армії. Ген. Айзенгавер переміг на республіканській конвенції свого контрагента сен. Тефта і був обраний одноголосно республіканським кандидатом вже в першому голосуванні. Як почалися вибори республіканського кандидата минулої п'ятниці, ген. Айзенгавер дістав насамперед 595 голосів в порівнянні з 500 голосами, що їх дістав сен. Тефт, тоді коли для перемоги була потрібна більшість щонайменше 604 голосів. Негайно після того інший кандидат, Геролд Стассен з Міннесоти, передав в користь Айзенгавера своїх 19 голосів так, щоби голосування перерішити за першим разом, і це спонукало теж делеґації інших стейтів змінити своє становище і вони один за одним почали переходити на бік Айзенгавера і після тої перевірки офіціяльний вислід голосування був такий: ген. Айзенгавер — 845 голосів, сен. Тефт — 280, губернатор Воррен — 77 і ген. Мек Артур — 4 голоси. Опісля, на пропозицію головних підтримувачів сен. Тефта і губ. Ворена, ген. ген. Айзенгавер був обраний республіканським кандидатом одноголосно. Чергового дня і на закінчення конвенції сенатор Ричард М. Ніксон з Каліфорнії був обраний одноголосно через аклямацію кандидатом на заступника президента. — Сен. Ніксон має 39 років та належить до наймолодших членів Конґресу. Після вибору ген. Айзенгавер перший пішов до головної квартири переможеного противника — сен Тефта, що зі свого боку, подібно як і всі інші республіканські лідери, заповіли повну і солідарну підтримку кандидатури ген. Айзенгавера. Виїжджаючи на короткий відпочинок, ген. Айзенгавер звільнив з посту шефа своєї кампанії сенатора Генрі Кабота Ладжа, щоб тади йому можливість повести камапанію в користь його власної кандидатури на сенатора. Новим шефом своєї кампанії ген. Айзенгавер найменував Артура Е. Соммерфілда з Мішіґену, обраного передучора головою Краєвого Комітету Республіканської Партії. Своїм екзекутивним асистентом ген. Айзенгавер найменував Артура Г. Ванденберґа, сина покійного сенатора з Мішіґену. Заповнено теж низку інших постів в республіканській головній квартирі, яка повною силою приготовляється до виборчої кампанії.

Спекота й задуха в околицях Ню Йорку

Ню Йорк. — Минулі субота й неділя зараховуватимуться тут на найгарячіших у цьому році. Гаряч досягла в місті 95 степенів у тіні, при особливо сильній вологости, що витворювала дійсно парову лазню у цьому місті. Населення Ню Йорку шукало порятунку над берегами океану, в околишніх озерах та лісах. За приблизними підрахунками, на пляжі „Коні Айленд" скупчилося біля 1,300,000 осіб, — не менше й на інших популярних нюйоркських пляжах. При такій масі купальників, занотовано багато випадків згублених дітей. Припускально було багато випадків втоплення. Найгірше виграли ті, що виїхавши за місто, не допильнували приїхати своєчасно й попали у найбільший надвечірний рух біля тунелів, що проходять під рікою Гудсон. Їм довелося втратити багато часу, навіть до кількох годин, щоб вирватися з „закоркування", що утворилося вже далеко від входу до тунелів.

Працівники міста матимуть сорокгодинний робочий тиждень

Ню Йорк. — Директор бюджету при мейорові міста сповістив про плян зниження для деяких міських працівників годин праці до 40 на тиждень. Ці полекші торкаються 55 тисяч міських працівників, що досі ще працюють понад сорок годин тижнево, а багато з них по 48 годин. З пляну насамперед скористають працівники поліції, пожежної сторожі та санітарних установ міста. Інші міські працівноики, числом 110 тисяч вже давно користаються сорокгодинним робочим тижнем. Зниження годин праці провадитиметься поступово й займе до трьох років, коли всі працівники матимуть одностайний робочий тиждень.

ЗАПОВІДАЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ НОВОГО РОЗВИТКУ НА ПЕРЕГОВОРАХ В КОРЕЇ

Токіо. — В аліянтській головній квартирі натякають на можливість нового „більшого розвитку" на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї, коментуючи в той спосіб пропозицію червоних, щоб дотеперішні таємні переговори екзекутивних членів делеґацій, які велися впродовж останніх двох тижнів, — перервати на два дні та скликати пленарну сесію обидвох делеґацій в найближчу середу. Аліянтські представники погодились на комуністичну пропозицію, хоча вона була для них несподіванкою, тим більше, що червоні не подали ані причин, ані жадних ближчих вияснень до своєї пропозиції. При цьому з аліянтського боку звертається увагу ще на такий факт. Впродовж останніх десятьох днів, в яких відбувалися таємні наради в Панмунджом, комуністична пропаганда, подібно як і, — правдоподібно, комуністичні представники на переговорах, робили велику проблему з посилених аліянтських повітряних атак на комуністичні воєнні об'єкти в запіллю, в останньому на північно-корейську столицю Пйонгянг. Комуністи закидували аліянтам, — що цими атаками вони намагаються розбити та утруднити переговори і тепер в аліянтських колах здогадуються, що комуністична пропозиція на перерву в нарадах може мати з цим якийсь зв'язок. Крім того, комуністичні представники натискали впродовж останніх днів, щоб аліянти передали їм новий список тих китайських і північно-корейських полонених, які погодились на добровільну репатріяцію, але невідомо, чи аліянти вже той список передали. З тих фактів, як теж з досвіду, що після кожної перерви в переговорах, зробленої на комуністичну пропозицію, червоні виходили завжди з новими — як вони це називали — „більшими плянами", в аліянтських колах робиться висновок, що теж і цим разом червоні приготовляють якусь несподіванку на пленарну сесію в Панмунджом, що збереться в найближчу середу перед полуднем.

Англійці перемагають комуністів на Маляя

Куаля Люмпур, Маляя. — Англійці мають успіхи в боротьбі з комуністичними партизанами на Маляя, хоч їхні пляни приготовані на довший час і повної перемоги надіються що-тільки 1953 р. Страти партизанів виносять коло сотні кожного тижня, а в англійській пацифікаційній армії в тому самому часі є тільки третина страт з повищої суми. Комуністи мають головну опору в китайських мешканців, та дістають доволі зброї та амуніції від своїх комуністичних опікунів. Великі страти комуністів та розселення деяких сіл, що сприяли комуністичним партизанам, а також перервання харчових шляхів комуністичним партизанам, спричинило те, що натиск червоних послаб. Одночасно англійці вишколюють місцеві війська та достарчають їм кращого озброєння. — Новий закон дозволить на збільшення місцевої військової сили, а покращання господарських умов та збільшення прав тубільцям підносять мораль місцевого населення та відвертають його симпатії від комуністичної пропаганди, а також спричиняються до того, що тубільці інформують краще англійців про рухи комуністичних партизан.

Совєтський прапор вперше на Олімпійських Ігрищах

Гельсінки, Фінляндія. — На стадіоні Олімпійських Ігрищ вперше в історії тих ігрищ піднесено совєтський серп і молот на червоному полотнищі, поруч вільних прапорів багатьох інших націй. Рівночасно трапився ще один випадок, який не має прецеденсу в історії міжнародного спорту, а саме — ідеологічний поділ. Досі завжди так було, що спортовці — учасники Олімпійських Ігрищ — завжди під час ігрищ жили разом, і тільки у випадку мешканевих труднощів, як це було в Лондоні чотири роки тому, були приміщені в кількох місцях. Тепер в Гельсінках большевики влаштували для своїх спортовців окремі і вільні приміщені, над якими повіває вже тільки червоний прапор.

Разом з совєтськими спорсателітські польські, мадярські, румунські, чеські і болгарські змагуни. Відділюючи своїх змагунів від інших, большевики створюють тим самим свою „залізну заслону" теж в спорті і тим самим їхню участь в Олімпійських Ігрищах не вважається ані за повну, ані за щиру.

„Золота лихоманка" в Бразилії

Ріо де Жанейро. — Тисячі шукачів багатства та пригод мандрують тепер непрохідними нетрями небезпечних бразилійських лісів у пошукуванні за золотом, що його знайдено на півночі цієї величезної країни. Подорож від цивілізованих країн у нетрі, де викрито золото, триває найменше три тижні. На мандрівників чекають тисячі небезпек не тільки із-за недостатку їжі й здорової питної води, але й від багатьох тропічних недуг, між якими особливо знана малярія та від безлічі небезпечних хижаків і трійливих змій. Проте, все це не стримує людей, що їх охопила лихоманка золота й що їх п'ять тисяч вже мандрує лісами в той час, коли інші тисячі лаштуються у дорогу. Золото викрито недалеко границі Данської Гавани, на берегах річки Ярі, що входить до північних доплибів басейну Амазонки. Мандрівники, що пливуть річкою Ярі, мають перебути двадцять два водопади, що ще більш посилює небезпеку подорожі. Але відомість, що перша знахідка, золота винесла біля 135 кілограмів (що, за цінами золота в ЗДА виносить біля 150,000 долярів), змушує людей й собі пошукати щастя в нездорових околицях Амазонки, знаних як найнебезпечніші місцевості у світі.

Ліґа Українських Католицьких Жінок в Канаді – членом СФУЖО

Торонто (ак.) — Голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, сен. О. Кисілевська, що святкувала недавно 4-ліття свого прибуття до Канади і дістала з тієї нагоди привітальну телеграму прем'єра Канади Сен Льорана, віднотувала в дні 5. липня 1952 черговий успіх організованого українського жіноцтва: Переговори у справі приступлення Ліґи Українських Католицьких Жінок в Канаді до СФУЖО закінчено успішно і на бенкеті з нагоди II Конґресу Українців-Католиків в Торонті, в якому сен. О. Кисілевська брала участь, п-ні Дима, голова Гол. Управи ЛУКЖ в Канаді, повідомила її, що ЛУКЖ вступає в члени Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, на що дістала згоду всіх дієцизальних управ ЛУКЖ. Водночас п-ні Дима передала сен. О. Кисілевській чек на 100 дол. як вкладку від ЛУКЖ. І заяву п-ні Дими і слово зворушеної сен. О. Кисілевської приявні делеґати та гості прийняли бурхливили оплесками.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ, ГАРМАТИ І ТАНКИ ДЛЯ ЮГОСЛАВСЬКОЇ АРМІЇ

Блед, Югославія. — Представник Злучених Держав Америки поінформував вчора югославського прем'єра маршала Тіта, що американський уряд погодився забезпечити югославську армію в бюджетовому році 1952-53 боєвими турболітаками, танками та важкою артилерією. Рішення американського уряду в цій справі передав маршалові Тітові асистент Роберта А. Ловета, секретаря оборони, Френк С. Неш. Швидко після того відбулося під проводом маршала Тіта прийняття, влаштоване на закінчення інспекційної поїздки групи американських генералів, завданням яких було перевірити, чи передана Югославії американська допомога в минулому році була відповідно і належно використана. В інспекційній поїздці взяли участь: Джордж Олмстед, директор Бюра Військової Допомоги, ген. Клайд Еддельмен — заступник операційного шефа штабу, як теж інші асистенти і шеф американської місії військового постачання в Югославії, ген. Дж. В. Гармоні. Після закінчення перевірки американські генерали зібралися в Блед, літній резиденції дипломатичного корпусу в Югославії, і там зустрілися з Френком Нешом, що відбував подібну інспекцію по інших країнах, як теж з ген. Джорджом Ричардом, шефом американської місії військової допомоги для Франції. Генерали Олмстед і Едделмен поінформували Мр. Неша про вислід своєї інспекції, підкреслюючи головно свій подив до повного опанування югославською армією американського воєнного устаткування, до відповідальности та інтеліґенції югославського старшинського корпусу, як теж до вишкільної програми і високої моралі в югославській армії. В заключенні генерали висловили своє переконання, що югославська армія цілком заслуговує на більшу американську допомогу, що дотеперішнє постачання було належно використане та що це була добра інвестиція для скріплення справи міжнародного миру. На цій підставі генерали погодились, що в інтересі Злучених Держав було б дальше скріпити дефензивну і офензивну силу югославської армії, забезпечуючи її головно відповідною кількістю танків, важкої артилерії та боєвих турболітаків, як теж легкою зброєю і засобами транспорту і комунікації. Злучені Держави, обіцяючи запепечити югославську армію дальшим постачанням зброї та фінансовою допомогою для самої югославської воєнної індустрії, думають збалянсувати в той спосіб військову силу на Балканах, де Совєтський Союз продовжує сильну розбудову сателітських румунської, болгарської і мадярської армій.

Східна Німеччина проти останніх нот Союзників у справі об'єднання Німеччини

Берлін. — Офіційна Східно-Німецька пресова аґенція А. Л. Н. гостро виступила проти останніх нот ЗДА, Англії і Франції, які ці держави вислали до Москви у відповідь на ноту Совєтів, у справі об'єднання Німеччини. Німецькі комуністи заявляють, що Західні союзники бажають своїми нотами відсунути справу об'єднання Німечини аж до того часу, поки Західна Німеччина не ратифікує договору про приступлення до Атлантійського Оборонного Пакту та в той спосіб раз на завжди перешкодить справі об'єднання Німеччини. Західні Союзники домагалися від Совєтів, щоб визначена була комісія, яка ствердила б, що можливо відбути вільні вибори в обох частинах Німеччини, а Совєти домагаються широких переговорів, які відсунули б справу приступлення Західної Німеччини на бік Заходу.

Росіяни холодно відносяться до протиамериканської пропаґанди

Бонн., Німеччина. — На основі найновіших повідомлень з Москви можна ствердити, що російський нарід холодно ставиться до урядової протиамериканської пропаґанди. Нею „захоплюються" тільки партійці, бо вони мусять те робити, щоб затримати високі становища, на яких сидять. З кінцем тижня багато мешканців Москви втікають до своїх маленьких городків, в яких побудовано літні хатки, щоб там відпочити та втікти хоч на короткий час від шпигунського ока, яке так всевидюче в Москві. На тих своїх „дачах" багато людей плекають навіть свої корови та таким чином порушують партійне вчення про приватну власність. Шаленою урядовою пропаґандою про американську бактеріологічну війну в Кореї цікавиться тільки партійна верхівка, а маси народу не вірять у неї, бо російський нарід має вже досить „зловживання" і „обмов", про які вічно пишуть „Правда" і „Ізвєстія". Совєтський уряд ставить після війни високі вимоги до російського народу, й той нарід почувається змученим і бажає не війни, тільки мира.

ЛІТУНСЬКІ БАЗИ ЗДА В АНГЛІЇ РОЗБУДОВУЮТЬСЯ НА ПОСТІЙНО

Лондон. — Після закінчення другої світової війни літунські бази ЗДА залишили були Англію. Та 1948 року, під час совєтської бльокади Берліну, до Англії прибуло одно „крило" американських літаків і воно мало там залишитись 30 днів. Тепер в Англії мають свої бази численні „крила" літаків ЗДА і вони постійно розбудовують свої бази, яких уже начислюється вісім, а ще до того ЗДА перебрали три бази, що досі служили Брітіш Ройел Ер Форсес. „Ми ніколи не закінчимо своєї праці" — заявив високий офіцер з однієї американської бази. Всюди на базах вирівнюють терен під нові будівлі та звозять цеглу і цемент та сталь на нові будівлі. До Буртонвуду прибули 1948 року п'ять американських старшин і 25 літунів, а тепер там нараховують не менше, як 14,000 американського персоналу. Тепер в Англії мають знаходитися п'ять літунських „крил" ЗДА, в яких є всі роди літунських сил, від мисливських літаків починаючи, аж до найважчих бомбовиків. Розбудова літунських баз ЗДА в Англії посилилась від вибуху війни в Кореї 1950 р.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сиտі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЕСПУБЛІКАНСЬКА ПЛЯТФОРМА

Аж 90 голів працювало на конвенції Республіканської партії в резолюційній комісії, і то цілий тиждень, щоб скласти політичну плятформу, а властиво її „вигладити", бо ж радили над нею ще й перед конвенцією. Як відомо, її прийнято одноголосно й тепер вона стане матеріялом у виборчій аґітації партії. Але щоб її здійснити, треба спершу перемогти в листопаді при виборах в такий спосіб, щоб мати не тільки республіканського президента, але також і республіканську більшість у Конґресі.

Покищо ще не знаємо, хто засяде в Білому Домі в наступному році, але політичні плятформи партій багато помагають їх кандидатам дістатись до Білого Дому, або й шкодять, коли не дають виразної відповіді на такі питання, які націю найбільше обходять. Тому саме так трудно партіям скласти плятформу!

Республіканська плятформа є в першу чергу гострою критикою 20-літньої демократичної адміністрації, а зокрема адміністрації Трумана. Об'єктивно беручи є за що цю адміністрацію критикувати. Підкреслюючи, що в їхній партії немає ні одного комуніста, республіканці звертають своє найгостріше вістря проти довголітнього толерування демократичною адміністрацією комуністичної інфільтрації в Америці. В подібний спосіб атакують вони і закордонну політику уряду, яка дала змогу Кремлеві сильно закріпити свої впливи в Европі та Азії. Важко не погодитися з тою частиною республіканської плятформи. Проте за закордонну політику відповідають до певної міри також і республіканці. Це ж їхній муж довір'я, Джан Фостер Доллес, був довший час навіть дорадником департаменту стейту! В плятформі можна завважити доволі сильний натиск на Азію сильніший, як на Европу, в чому можна добачити вплив генерала МекАртура. Проте вибір ген. Двайта Айзенгавера республіканським кандидатом на президента повинен заспокоїти Европу щодо її першенства в справі оборони.

В плятформі є багато гарних слів про волю людини і визволення, що певно потішить народи, що опинились під комуністичними режимами, чи тих, що на американській землі працюють в користь поневолених. Але воно дивно виглядає, коли в розумінню республіканців Демократична партія є „партією війни", а Республіканська — „партією миру". Цілком природно мусить насуватись питання, як же думає ця партія рятувати волю в світі й визволяти поневолених. Про це немає в плятформі нічого конкретного. На те, що треба поробити переміни в „Голосі Америки" і зробити його динамічним, уже всі погоджуються. Також і демократи є за видатнішу допомогу визвольним рухам і т. п. Надіємось, що ці речі будуть докладніше обговорені, коли почнеться виборча кампанія і президентський кандидат Республіканської партії матиме змогу обговорювати окремі точки плятформи надаючи їм свій кольорит, а це важливіше, ніж те, що в плятформі. Треба республіканцям ясніше висказатись також у справі пропаґанди, яка мала б промовляти через „Голос Америки" та інші, подібні до нього засоби, до народів під комуністичними режимами зрозумілою для них мовою, яка дає їм надію на визволення.

Бо чи можливе таке визволення без революції й війни? Надто важна ця проблема, щоб можна її збувати мовчанкою, або гарними фразами.

Республіканська плятформа порушує багато внутрішніх справ. Між іншим обіцює посилене зброєння і зменшення податків. Як одно з другим погодити, також не легко відгадати. Проте фінансові та економічні ресурси країни теж мають свої межі. Під тим оглядом республіканці завжди були кращі господарі. Але біда, що сьогодні ні демократи, ні республіканці не заважують на господарці, а лише Сталін. Кремлівська аґресія не дає змоги усім демократичним країнам і Америці жити та господарювати по своєму.

Тепер пора на демократів та їхню плятформу. Щойно як почуємо одних і других, тоді побачимо, яка з них краща.

Фантастична „історія"

(Лист із Лондону)

Поляки мають багато своїх шкіл у тих країнах, де перебавають польські еміґранти. В цих школах — нижчих і середніх — вчать також історії Польщі. Один такий підручник для народних шкіл (5 кляси, маю в своїх руках. Авторка — Г. Ґебертова.

В організаціях, приналежних до Об'єднаних Націй (прим. ЮНЕСКО) не раз була висловлена думка, що одною з причин недовір'я і ненависти між народами є наука історії в школах. Тенденційна, неправдива наука історії може запаморочити молоді розуміння розвитку свого народу і повести цю молодь за фантастичними мріями. Сам Гітлер у своїй книзі „Майн Кампф" писав, що націоналістом його зробив учитель історії Пешл, який прищепив йому імперіялістичні ідеї.

Між французькими і німецькими педагогами відбуваються конференції в справі ревізії підручників історії в школах цих націй. Бо яке ж то „виховання европейське", коли в школах французьких прославляють ту саму особу як героя, а в німецьких як „покидька людського роду"? (і навпаки).

Отже подивимось, як описує відносини між Україною і Польщею авторка вгорі названого підручника історії для польських дітей, пані Ґебертова. В підручнику згадується „Русь", „людність руська", але при тій нагоді, що дочка польського князя з Кракова, Саломея і син угорського короля заручені в дитинстві, мали б панувати „на Русі Червоній". Пізніше знаходимо розділ про „здобуття Червоної Русі" Казимиром польським. Казимира представлено як визвольника Галичини від татар і описано, як він старався про добробут нової провінції Польщі. Як велику ласку представлено, що „королівська канцелярія виставляла русинам акти мовою руською". Пригадати треба, Польща між р.р. 1920-1939 навіть такого права українцям не визнавала.

Далі „Русь", русини зникають з історії. На їх місце появляються „козаки". На ст. 190 знаходимо „отамана Петра Конашевича Сагайдачного", що був „родом з Малопольщі". Чи ті „козаки" якесь інше „плем'я", чи те саме, що й русини, — авторка історії не каже. На ст. 196 описано в леґендарних формах Січ Запорізьку і згадано Богдана Хмельницького, який почав „довгі війни польсько-козацькі"... Авторка прославляє перемогу під Берестечком 1651 р. і повторює фантастичні вістки, мовляв, у битві брало участь більше як 400,000 війська. Чи були в той час технічні засоби, щоб таку масу людей хоч прохарчувати?

Знов виринає з забуття Україна з приводу Гадяцького Трактату 1658 р., підписаного за гетьмана Виговського. Історія п. Ґебертової наводить слова з того трактату: „Гетьман і військо Запорізьке вертаються до Речіпосполитої як вільні до вільних і як рівні до рівних ..." Авторка пише, що в тім трактаті козаки „вперше" назвали себе „народом руським". Чи „Протестація" Йова Борецького, митрополита Київського з року 1620, не називає козаків потомками київських русинів, що під проводом Олега ходили на Чорне Море в своїх „моноксилах" (чайках)? Що Хмельницький називав себе „самодержцем руським" — все це факти невідомі „ученій" авторці польської історії... Про причину невдачі Гадяцького трактату вона і не згадує: що польська сторона не хотіла виконувати умов Трактату і зразила проти себе український народ. Авторка пише, без пояснень, що „більшість козаків знов піддалися Москві"...

В підручнику нема ні крихти критичного погляду на минулі помилки польської політики супроти України. Польським дітям навіть не вияснено, що на схід від Польщі є окремий народ український, який має ті самі права на свободу, як і кожна інша нація. Ця сліпота не може бути основою для культурної політики. Коли всю історію польсько-українських відносин зводити до „бунту Хмельницького" (ст. 210), то це не дає ніякої перспективи для обох народів.

Тепер Москва накинула полякам свою „наукову історію". Там Москва робить з польської історії приблизно те саме, що п. Ґебертова з української...

В. І.

Б. Сивенко

Західня дипломатія в сучасній „холодній" війні

Потрібно, нарешні, розплутати

Останнім часом форум міжнародної політики являє картину незвичайної дипломатичної активности Заходу: на протязі тижня не менше десятка конференцій, нарад, „принагідних зустрічей", а при тім розмов відповідальних керівників закордонної політики ЗДА, Англії, Франції, Зах. Німеччини. Прізвища Ачесона, Черчила, Ідена, Шумана, Аденауера так і миготять із шпальт щоденної преси різних народів і держав. Сюди долучається ще ряд може менших (під кутом зору зовнішньополітичного курсу поодиноких держав), але теж імпозантних постатей — ґенералів і амбасадорів — як Метю Ріджвей, фельдмаршал Александер, Джордж Кеннан і т. ін. Отже маємо в сумі образ небуденного політико-дипломатичного пожвавлення в таборі західних аліянтів.

Постає, природно, питання: в чому справа? Чому аж такий рух і метушня?

Потрібно — кажуть — нарешті розплутати три головні міжнародно-політичні вузли: західньоевропейський (у зв'язку і навколо Німеччини), близько- чи середньосхідній (головно у зв'язку з Іраном та Єгиптом) і далекосхідній чи східньоазійський (Японія, Корея, Китай). Ці „вузли" вже так затягнулися, що готові ось-ось спричинити вибух III світової війни. Останній (східньоазійський) вузол вже є „гарячовоєнним" — два роки тривають бойові дії в Кореї, кілька років ллється кров у джунґлях і рижових полях Індокитаю.

Що й казати — згадані вузли таки справді небезпечні і розв'язати їх справді пора. Але як розв'язати їх без нової світової війни, що її оминути конче хотів би Захід? Як осягти бажаний Заходові мирний ефект, мирну розв'язку цих вузлів без дальших уступок Совєтам? Як, іншими словами кажучи, домогтися того, щоб нинішня „холодна війна" Схід-Захід давала вже, нарешті, здобутки і виграш не Москві, як це було досі, а бльокові західних аліянтів?

І тут нам впадає в очі одна кардинальна обставина, що відіграє рішальну — в неґативному сенсі — ролю для зусиль Заходу на полі „холодної війни": Захід у царині зовнішньої політики й дипломатії не проґресує, зав'яз у обіймах рутини з'яловілих концепцій, методів, схем. Навіть якщо таке твердження занадто катеґоричне, то незаперечним у кожнім разі є те, що він, Захід, не проґресує в тих темпах, які потрібні для виграшу змагання проти Совєтів, у темпах, які мусіли б хоч приблизно відповідати і поспівати за суто мілітарним аліянтським проґресом.

Справді бо: в ділянці озброєння війська — наземного, морської фльоти і авіяції — Захід щораз поступає вперед і в загальному, якщо говорити про якість зброї, таки й досі зберігає перевагу над совєтським бльоком; а в ділянці атомової зброї перевага Заходу не лише якісна, але й кількісна. Тому варто ближче приглянутися саме дипломатичній діяльності західніх аліянтів у наші дні. А при цьому зазирнути трохи в історію, прослідкувати, бодай згруба, цю діяльність на протязі останніх семидесяти років (тобто від часу зародження західноевропейської Антанти, родоначальника нинішнього західньоаліянтського бльоку, включно з НАТО. Прослідкувати як ступнево складалися і кристалізувалися теоретичні основи і практичні методи та способи антанто-аліянтської дипломатії. Це варто й цікаво зробити вже через те, що, довівши II світову війну до повної капітуляції противника — гітлерівської Німеччини та її спільників, західні аліянти не потрапили використати для себе наслідків такої цілковитої перемоги. Звідси й пішла гуляти по світі крилата фраза, мовляв: **аліянти виграли війну, але цілком програли мир.** Виглядає, отже, що мало бути підготованим і добре забезпеченим вояком, а ще треба бути й добре підготованим та модерно „устаткуваним" допломатом.

Погляд у минуле західньої дипломатії. Від'ємна роля „вантажу колишніх успіхів", інерція старих схем

Можна сказати, що від часу франко-пруської війни 1871 р. і аж до двадцятих років цього сторіччя спільна дипломатія Англії та Франції, а трохи пізніше й ЗДА — давала цим державам щораз нові й дальші успіхи. Слід думати, що саме за це 50-ліття ступнево увиразнились і скристалізувались головні риси і напрямні лінії дипломатії сьогоднішніх аліянтів. (Щоправда, ЗДА не весь цей час йшли згідно з обома головними партнерами — Англією та Францією; зокрема по I світовій війні в ЗДА позначився був різкий поворот давніших ізоляціоністських настроїв, — спричинив навіть як відомо, відсутність Америки в Лізі Націй — першого більшого міжнародного Об'єднання, що його власне ЗДА, на чолі з тодішнім президентом Вудро Вилсоном, були ініціятором. Однак з тридцятих років почавши, коли до влади прийшов Френклін Деляно Рузвелт, ЗДА відкинули ізоляціонізм і відновили політику спільного фронту з Англією та Францією). Основу цієї дипломатії (і зовнішньої політики взагалі) становили такі точки: а) реальними партнерами світової політики, отже суб'єктами (з власного штандпункту) і об'єктами (з штандпункту „збоку", кожного іншого) є держави, а не народи; б) не загальнолюдська мораль і етика, а національна (в розумінні державна) вигода й користь (звідти — „торгувати можна навіть з канібалами"); в) таємна дипломатія, таємні статті до різних договорів, поруч з явними; г) збереження рівноваги між головними світовими конкурентами в Европі й Азії; мистецтво творення воєнно-політичних бльоків і коаліцій. Найдалі і найвиразніше розвинула вказані точки Великобританія, що була, як загально вважають, їх першим і найголовнішим творцем.

Очевидно, що як виключити революційні періоди — отже, так би мовити, для нормальних часів — окреслена вище дипломатія могла проcперувати. Але в сутичці з чимсь якісно зовсім новим, незвичним, зродженим у надрах народних революцій, політично-дипломатична діяльність цього роду мусіла почути себе безсилою і розгубленою, мусіла зазнати невдач. Так воно й було.

Перша невдача спіткала аліянтську дипломатію в двадцятих роках у взаєминах з большевиками. Аліянти спочатку взяли курс на підтримку реставраторських елементів російського суспільства — і попеклись. Пізніше вони повірили, що большевики здатні відновити колишню російську потугу на Сході, яка знову могла би бути противагою подоланій, але (щодо цього аліянти не мали сумніву) і в дальшому небезпечній Німеччині. Тому вони стали на шлях торгівлі і взагалі „нормальних" дипломатичних взаємин з Совєтами. Однак без жадних успіхів, бо від торгівлі з Совєтами аліянти мали більше клопоту (демпінґ!), як зиску, а під охороною дипломатичних паспортів совєтських посольств та різнородних місій в аліянтських країнах розплодилися численні зграї сексотів, шпигунів і просто таки диверсантів. Це вони, індивіди з совєтськими дипломатичними паспортами, організували викрадання не тільки документів, але й небажаних Кремлеві осіб, зокрема з числа „соотєчественніков" (генерал Кутєпов, Міллер), вбивства політичних противників, борців проти Москви з-поміж „націоналів" (як наш С. Петлюра і Є. Коновалець); це вони реорганізували й практично „направляли" діяльність закордонних компар-

(Закінчення на стор. 3.)

Я. Падох

За постійний осередок української інформації

Інформаційна служба Українського Конґресового Комітету має дві поважні позиції: Український Квартальник і Український Бюлетень. Значення тих англомовних видань дуже важливе, хоч воно й обмежене скромним, як на американські умови, накладом та розмірно вузьким колом читачів. Статті і матеріяли, поміщувані в тих виданнях, хоч серйозні й об'єктивні, не часто використовуються американськими пресовими аґенціями й пресою. Як досі вони не зуміли ще знайти дороги й до чимало впливових видавців і авторів окремих політичних видань. Очевидно причина того не в наших названих виданнях, ні в їх редакціях, бо вони зуміли поставити їх на справді високому рівені, але в загальній політичній ситуації, серед якої приходиться нам в цім краю популяризувати наші визвольні аспірації і змагання.

Сливе щодня приносить американська преса якщо не ворожі, то зовсім сфальшовані інформації про Україну, а книжкові видання про Україну і взагалі східньо-европейські проблеми переповнені нісенітницями. Частину того треба вписати на рахунок свідомої роботи ворогів нашої визвольної справи. Їх позиції в американській пресі і видавництвах все ще дуже сильні. Їхня фальшива й ворожа нам інформація не має джерелом непоінформованість, навряд вони звичайно гаразд познайомлені з питаннями, що їх торкаються, але фальшують їх свідомо, щоб вести серед тутешнього населення пропаґанду для їхніх цілей, які йдуть в розріз з нашими інтересами і — правдою. Протиставлятися такій інформації важко, хоч і не безнадійно. Багато ознак говорить про те, що час таки працює в нашу користь, і що наша інформативна робота поволі знаходить послух в кращій частині тутешнього громадянства.

Але крім цеї свідомо-невірної інформації є ще чимало шкідливих публікацій, які виникають внаслідок не апріорного неприхильного наставлення до нас і наших змагань, але внаслідок браку об'єктивних інформаційних джерел. Скільки ж то довгих десятиліть, а то й століть сливе єдиним джерелом інформації про нас були видання займанців нашої землі й загарбників нашої волі! Й тому навіть найбільш безсторонні чужинці, необняті ніякими упередженнями до України, так часто падуть жертвами фальшивих джерел, з яких черпають знання про нас і наші проблеми.

Цьому можна зарадити як шляхом власних видань інформативного характеру, так і шляхом спростовувань помилкових тверджень чужої інформації. Цей другий шлях, хоч трудний і обумовлений великим знанням і тактом, то все ж дуже корисний. І до того звичайно майже безкоштовний. Він дає змогу дійти слову нашої вірної інформації до поширених в чужих середовищах видань, і що дуже важне: до впливових авторів і видавців.

Нам треба звернути увагу на це завдання. Треба прослідити його всі можливості й підготовити апарат, який міг би успішно зайнятися цим ділом, і то недоривочно, але постійно та й строго фахово. Культурна кореспонденція з авторами і видавцями невірних про нас публікацій та об'єктивне й тактовне заперечення їх тверджень, можливо шляхом готових статтей на порушені питання, які могли б бути публіковані для читачів широкого круга, це тільки головні, але далеко не всі можливості, які можна було б використати. Не місце в цій статті їх вичерпати. Вона має мету тільки звернути увагу на цю важливу справу.

Але все ж таки варто порушити бодай один деталь цієї роботи. Думаю про дуже важливу ділянку американської інформації: інформації шляхом енциклопедій. Відомо, що в англомовнім світі вага енциклопедій є дуже велика. Починаючи від середньої школи енциклопедія служить загалові як основне джерело інформацій у всіх, власних і чужинних, питаннях. Тому теж стільки тут великих енциклопедій, які так часто появляються в щораз то нових, постійно змінюваних і доповнюваних виданнях. Ці енциклопедії переповнені фальшивими, а часто дуже неприхильними відомостями про Україну і всю її проблематику. Адже ж працювали при їх виданні не українські вчені, але майже без винятку чужинці. Добре, коли вони були байдужими для нас, але скільки з них були ворожо наставленими до всього, що відноситься до нас і наших змагань. Відомо, скільки важить в політичній боротьбі одна стаття в поширенім журналі. Та все ж чи можна її вагу рівняти з некорисними інформаціями, які поміщені в енциклопедії-книзі, якою користуються мільйони і то користуються постійно. Мабуть і не варто говорити про величезне значення спростовання некорисних для нас інформацій в американських енциклопедіях. Можна і треба тільки усвідомити собі це завдання та взятися його виконувати. Автор цих уваг вже рік тому пропонував утворити окрему комісію при УКК або при одній з наших наукових інституцій, зложену з найчільніших наших україністів (в ширшому розумінні цього значення), з завданням провірити всі більші американські енциклопедії й підготовити вірні інформації на місце фальшивих й подати їх відносним видавництвам та авторам. Можна сподіватися, що коли не всі, то бодай частина редакцій енциклопедій прихильно зустріне нашу ініціятиву й дасть послух науково обґрунтовані пропозиції введення змін в їх видавництвах.

Ця сама комісія могла б зайнятися також спростовуванням помилкових тверджень в поважній американській пресі та в окремих виданнях і напевно не без успіху. Можна сподіватися, що вона нав'яже приязний і діловий контакт з багатьма впливовими видавцями та авторами й приєднає чимало приятелів української справи. Ця комісія може з часом статися поважним інформаційним бюром про всі українські справи для зовнішнього світу та принести нашій визвольній боротьбі неоцінені користи.

Думаємо, що ця думка не була досі реалізована УКК з уваги на брак фондів. Але, можливо, що тепер УКК розпоряджатиме більшими фондами і зможе це все зреалізувати.

Дмитро Галичин
Діючий заст. голови УКК.

РОЛЯ У. К. КОМІТЕТУ

Звіт з діяльности У.К.К. за час від Четвертого до П'ятого Конґресу (1949 — 1952)

(3)

5. Персональний склад, зміни і доповнення в УКК

Впродовж звітового часу Український Конґресовий Комітет втратив одного зі своїх видатних довголітніх працівників, свого другого містоголову в цій каденції, бл. п. д-ра Лонгина Цегельського. У зв'язку з цим, як теж в тягу консолідаційної акції, зайшли такі зміни в особистому складі УКК:

Після смерти бл. п. д-ра Лонгина Цегельського, на його місце вступив до Екзекутиви УКК п. Богдан Катамай, що до того часу належав до Політичної Комісії. На опорожнене п. Катамаєм місце в тій Комісії вибрано ред. Богдана Кравцева.

Із здоровельних мотивів зрезиґнувала з членства в УКК п-ні Тереза Новенче з Сиракюз, і на її місце кооптовано п. Яворського, теж з Сиракюз.

У зв'язку з консолідаційною акцією до УККомітету увійшли додатково такі особи: п. Антін Батюк, голова Українського Робітничого Союзу, увійшов до Екзекутиви УКК, як один із заступників голови. Ред. д-р Матвій Стахів і проф. Іван Паливода увійшли до Політичної Комісії, як її члени. До Ради Дорадників, з правом участи в нарадах Екзекутивної Ради, кооптовано: п-ню Мілену Рудницьку, п. В. Новицького, п. М. Олексієва та п. Г. Бакуменка. Рівночасно Екзекутивна Рада узгляднила прохання ОДВУ та на місце двох членів Політичної Комісії, д-ра Ол. Грановського та д-ра Д. Квітковського, які з уваги на велику віддаль від Ню Йорку не могли брати участи в нарадах, признала право участи в нарадах (з правом голосу) для двох їх заступників (п. В. Різника та д-ра В. Михайліва). Треба ще згадати, що зараз по 4-му Конґресі, до Політичної Комісії кооптовано з правом голосу пп.: ред. В. Душника, адвоката М. Пізнака, ред. С. Шумейка, д-ра В. Пушкара та п. Ю. Ревая.

Після тих змін, чисельний стан Повного Збору Українського Конґресового Комітету збільшився і виглядає так: Екзекутива — 10 членів, Політична Комісія — 21 членів, Рада Дорадників — 21 членів і Контрольна Комісія — 5 членів, разом 57 членів.

6. Праця Комісій

В складі та працях поодиноких Комісій УКК в звітовому часі було два етапи: Перший етап тривав до кінця 1951-го року і полягав в тому, що Екзекутивна Рада обирала окремі комісії залежно і відповідно до кожночасних потреб. Отже, тягар праці і її розробки спочивав на пленарних засіданнях. Цей спосіб праці показався непрактичним і тому створено постійні діючі комісії, що діяли і з доручень і з власної ініціятиви. Тільки Контрольна Комісія та Кураторія Українського Народного Фонду були незалежними органами в структурі УКК.

1. Комісія для внутрішнього зв'язку була створена для справ, які відносяться до внутрішнього організаційно-політичного та національно-громадського життя американських українців. До цеї комісії належали: д-р Л. Мишуга, ред. В. Мудрий, п. В. Омельченко, проф. М. Ветухів, п. Б. Катамай, п. Г. Білинський, проф. І. Паливода і д-р В. Пушкар.

2. Комісія зовнішнього зв'язку була створена для справ, які відносяться до зв'язків УКК з іншими національними групами та їх репрезентаціями. До цеї комісії належали: пп. М. Пізнак, д-р М. Стахів, И. Лисогір, С. Ярема, В. Душник, д-р М. Чубатий, В. Мудрий, Ст. Шумейко.

3. Комісія для американських взаємин мала за завдання розглядати питання і проблеми американсько-української громади, зв'язані з загальним американським суспільним і політичним життям. До цеї комісії входили: пп. Ст. Ярема, А. Батюк, п-ні Олена Лотоцька, проф. Л. Добрянський, В. Душник, М. Пізнак, Є. Рогач, Ст. Шумейко.

4. Комісія публікацій та інформацій була зреорганізована з кінцем 1951-го року з видавничої комісії та мала за завдання розглядати всі справи, зв'язані з публікаціями та інформаціями та їх поширювання серед американців і українців. До цеї комісії входили: проф. Л. Добрянський, Дм. Галичин, проф. І. Паливода, голови трьох попередніх комісій: д-р Л. Мишуга, М. Пізнак і Ст. Ярема, а дальше: А. Батюк, д-р М. Чубатий, В. Душник, Б. Кравців, д-р Р. Криштальський і д-р М. Стахів. Координатором у всіх 4. Комісіях був діючий заступник голови Д. Галичин.

5. До статутової комісії належали: проф. О. Грановський, Ст. Ярема, Ю. Ревай, д-р Р. Криштальський, Є. Юрків, В. Мудрий та д-р М. Стахів..

Для підготовки Конґресу була створена окрема Конвенційна комісія, в складі: В. Мудрий, Ю. Ревай, В. Бакад, О. Лисогір, д-р М. Стахів, д-р М. Чубатий, Б. Кравців і д-р В. Михайлів. До співпраці в підготовці Конґресу та зв'язаних з ним імпрез кооптовано ряд інших громадян з-поза УККомітету.

Поодинокі органи УККомітету вирішували поодинокі справи, плянували всілякі акції та виконували наложені на них завдання на засіданнях.

Загальний Збір УККомітету мав два засідання: одне після Четвертого Конґресу у Вашинґтоні, а друге — в місяці березні 1951-го року.

Екзекутива відбула в звітовому часі 10 засідань. Крім того — коли було потрібно вирішувати наглі справи — відбувалися короткі наради.

Екзекутивна Рада відбула в тому часі всіх 80 засідань.

Низку засідань відбула теж кожна з комісій, з того найбільше Конвенційна комісія, що мала 10 нарад.

Філії УКК

Український Конґресовий Комітет — це політично-громадська репрезентація американських українців, базована на широкій мережі центральних і місцевих організацій і товариств. Проте, з деяким часом, головно у зв'язку з масовим приїздом до цеї країни нової іміґрації та з дальшим зрізничкуванням і швидким ростом нашого зорганізованого життя, виникла необхідна потреба відповідно консолідувати його та скеровувати в одне велике русло для добра нашого народу та нашої загальної справи. Щораз більше відчувалася потреба впровадити це наше спільнотне життя у відповідні рямці, надати йому виразну і одну цілеспрямованість, сконцентрувати зусилля та визначити певну програму і порядок збірних зусиль і праці, щоб не допустити до — так сказати б — організаційного хаосу. В той спосіб саме життя підказувало, що крім нашої репрезентаційної централі, необхідно творити теж в поодиноких місцевостях посередні центри, які виконували б функції зв'язкових між головною репрезентацією та низовими організаційними клітинами. І так виникла програма організації в поодиноких місцевостях Відділів Українського Конґресового Комітету, які об'єднували б існуючі там різноманітні організації та координували і консолідували їхню працю.

(Продовження буде).

Привіти і послання П'ятому Конгресові Американських Українців

(Закінчення)

Сенатор Леверет Солтенстол (республіканець з Массачусетс):

„Хоч я, на жаль, сам не можу бути з Вами сьогодні на Вашому П'ятому Конгресі, я посилаю свої привітання і побажання для всіх наших громадян українського походження... Я з увагою та з великим інтересом прочитав пропоновані резолюції. Висловлені в них почування знаменито характеризують наставлення, яке Ви всі виявили впродовж цих грізних років. Аби майбутні місяці були ще більш надійні, як усі ми працюємо разом для волі і миру в світі та для справжнього братерства між людьми".

Сенатор Александер Смит (республіканець з Ню Джерзі).

„Це для мене великий жаль, що я не можу бути разом з Вами та разом з Вами обмірковувати деякі проблеми, перед якими стоїть лицарський український народ. Моя відповідальність тут на кінцевій сесії Сенату не дозволяє мені на виїзд. Я завжди був і є глибоко зацікавлений в змаганням до волі і незалежности українського народу. Я вірю, що з допомогою і заохотою з боку американського народу буде можливо здійснити мрії всіх поневолених народів в світі, включно з Вашим народом. Ви завжди матимете моє прихильне розуміння Вашої візії майбутньої долі народів Східної Европи..."

Сенатор Роберт А. Тефт (республіканець з Огайо):

„Як знаєте, Красва Республіканська Конвенція починається 7-го липня і не дозволяє мені плянувати будь-які зобов'язання на тиждень раніше перед відкриттям в Шікаго. Проте, я дуже вдячний за Ваше запрошення. З найкращими побажаннями..."

Сенатор Едвард Тай (республіканець з Міннесоти):

„Я з великою гордістю одержав Ваше запрошення взяти участь в програмі Українського Конгресового Комітету Америки в найближчу суботу. І я дуже жалую, що мої важкі обов'язки в кінцевих днях сесії Конгресу та факт, що я мушу безпосередньо виїхати на Республіканську Красву Конвенцію в Шікаго не дозволили мені прийняти запрошення. Впродовж багатьох генерацій, можна б сказати впродовж століть, український народ держав високо смолоскип свободи і волі та був в авангарді конструктивних сил нашої західньої цивілізації. Всі ми в Америці респектуємо сьогодні аспірації українського народу до волі, і цей респект у великій частині базується на знаменитому вкладі, який внесли американці українського походження для збереження принципів людської гідности і демократичного процесу в цій країні. Українці є одною з найважливіших груп між неросійськими народами за залізною заслоною. Нас із західнього вільного світу, в'яжуть з ними тісні ідейні і культурні вузли. Будуючи сильнішою нашу власну Америку для зустрічі загрози комуністичного імперіялізму, ми вітаємо цей сміливий дух за залізною заслоною, за його відвагу і рішучість протиставитись переслідуванням і гнобленню. Ми очікуємо часу, коли ми могли б привітати вільну і незалежну Українську Націю в світі, в якому мир і воля були б забезпечені. Я гратулюю Українському Конгресовому Комітетові Америки за його видатний вклад в боротьбу за демократичні ідеали, в якій наша власна країна, Злучені Держави Америки, є сьогодні признаним в світі проводником..."

Крім наведених та цитованих, свої привітання і побажання П'ятому Конгресові Американських Українців прислали ще такі сенатори:

Ален Еллендер (демократ з Луізіяни), **Теодор Ф. Грін** (демократ з Ровд Айленд), **Спессард Л. Голланд** (демократ з Флориди), **Лестер С. Гунт** (демократ з Вайоми), **Ліндон Джонсон** (демократ з Тексас), **Гарлі Кілгор** (демократ з Вест Вірджінії), **Едвард Мартін** (республіканець з Пенсилвенії), **Юджін Д. Міллікін** (республіканець з Колорадо), **Ендру Шепел** (республіканець з Канзас), **Маргарет Чейс Смит** (респ. з Мейн), **Артур Воткінс** (респ. з Ютаґ), та **Джан Вільямс** (республіканець з Делевар), разом усіх 36 сенаторів, на загальну кількість 96 в Сенаті.

З членів Палати Репрезентантів привітання і побажання прислали конгресмени: **Френсіс П. Болтон, В. Стерлінг Кол, Деніл Я. Флуд** (його прекрасне привітання має шість сторінок машинопису з найкращими признаннями для американських українців та їх земляків в Україні за їхню боротьбу за волю та демократичні ідеали), **Джеймс Г. Фултон, Ралф В. Ґвінн, Джеймс Н. Геффернен, Крішчін А. Гертер, Джек К. Джевітс, Едгар А. Джонас, Роберт В. Кін, Кеннет Б. Кітінг, Юджін Дені. Коф, Артур Г. Клейн, Ебґрагем Молтер, Геролд С. Остертег, Пітер В. Родіно, Джан Рулі, Ентоні Н. Седлак, Гарді Скотт та Джан Е. Воріс.**

Західня дипломатія в сучасній „холодній" війні

(Закінчення зі стор 2-ої)

тії, влаштовували різні протидержавні виступи, заворушення і страйки. Забрало це немало спокою і енергії урядам і взагалі адміністрації західніх держав.

На додаток прийшло те, чого західні аліянтські політики і дипломати аж ніяк не сподівались: Сталін збратався з Гітлером і своїми сирівцями та хлібом уможливив йому на протязі короткого часу підбити всю Західню Европу і Балкани. І ще хто зна — як би виглядали сьогодні західні аліянти, коли б Гітлерові не запаморочилося в голові, внаслідок чого він зважився піти на ризико війни на два фронти.

Другої невдачі в двадцятих роках західня дипломатія зазнала в стосунку з кемалістською Туреччиною. Не розуміючи того, що в Туреччині відбувалась справжня народня революція, числячи на цілковитий розпад турецької держави, західні аліянти взяли ставку на „Велику Грецію", що мала постати внаслідок відірвання від Туреччини і приєднання до грецького королівства цілого західнього малоазійського побережжя. Як відомо, надхнені революційним ентузіязмом турки вщент розбили грецьку армію, що вдерлась була на малоазійську територію, викинули її геть і змусили уступити з Дарданельської протоки могутню аліянтську фльоту, привертаючи собі позиції суверена в Дарданеллях і Босфорі.

Старі, звичні наставлення й методи в дипломатії сьогодні не вистачають

Які безпосередні цілі ставить собі західньоаліянтська дипломатія сьогодні, саме в часі підкресленої вище особливої своєї активности?

Цих цілей, беручи територіяльно, три, хоч вони щільно пов'язані спільною інтенцією — звернути совєтську загрозу світового підбою. Ось вони:

а) привернення рівноваги в Европі — через включення до свого табору всієї Німеччини;

б) збереження переваги на просторі Близького та Середнього Сходу, головного резервуару нафти в світі;

в) ліквідація комуністичної небезпеки на азійському Далекому Сході — через відновлення воєнної потужности демократизованої Японії (остання числиться відтепер як союзник західніх аліянтів), через задержання по свому боці супроти Росії — Кореї як стратегічно важливого причілка, і через евентуальне повернення Чан Кай-ші назад до влади в Китаї.

Ось до цих нелегких завдань ніби щільно береться сьогодні західня дипломатія... орудуючи узвичаєними здавна, явно застарілими й тому негодящими методами, що ґрунтуються на раніш наведених традиційних для неї настановах. Береться, повторюємо, хотячи впоратися з ними по змозі прямою війною з Совєтами, впоратися в рямках „холодної війни". (Десь у Кореї чи навіть Китаї може точитися й гаряча війна — льокальна: — аліянтам важно оминути світову війну з Совєтами як безпосередньої з головним її учасником!).

Чи ж може таке вдатися? Чи можуть західні аліянти осягти задовільну для себе розв'язку бодай одного з названих вище конфліктних вузлів без нової світової війни?

Ми дуже сумніваємось. Радше — зовсім не віримо. Бо для цього аліянти мусіли б докорінно, від основ, змінити свої політико-дипломатичні методи, способи, прийоми. На які саме? Про це іншим разом.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові

II. КРАЙОВИЙ ЗДВИГ СУМ-у В КАНАДІ

В днях 28. і 29 червня патріотична українська громадськість була свідком і учасником величавого свята української молоді, організованої в лавах Спілки Української Молоді. Під гаслом „Честь Україні, готов боронити!" — СУМ з Торонті відбув свій II. Крайовий Здвиг.

В суботу 28. червня пополудні о год. 2-ій, на площі „Дому Просвіти", по врочистому віднятті національного прапору, заступник голови КК.СУМ д. П. Ваб'як, перед вистроєними в лавах сумівцями, офіційно відкрив перший день Здвигу. Денний наказ відчитав командант Здвигу д. Буйняк.

В цей день, згідно з програмою, відбувались спортові змагання між представництвами осередків та шаховий турнір. Вечером, по церемонії зняття прапора, відбулась в залі і на площі „Дому Просвіти" організована місцевим Осередком СУМ-у товариська зустріч і забава.

Здвиг СУМ-у в Торонто. На фото: Парада сумівців.

Ранком 29. червня, в неділю, велика дощова злива збудила сумівців. Дощ віщував недобре, погрожуючи понизити зриви Здвигу. Але ось на обрію почало прояснюватись і дощ перестав падати. В означеній порі зібрані перед „Домом Просвіти" сумівці почали автобусами від'їздити на місце Здвигу — площу в парку братів Гуменюків, 8 миль на північ від Торонта.

Рівно о пів десятої ранку на площі були вже вишикувані сумівці в однострою і з прапорами. О. Сотій, парох УАПЦ, розпочав польову Службу Божу, вкошоюючи палку патріотичну проповідь з нагоди Сумівського Здвигу. Після того відправив католицьку Службу Божу о. Бенеш.

Міжтим зовсім випогодилось. Прибувають все численніші гості, прибувають в одностроях осередки СУМ з Ошави і Гамилтону.

О год. 13-тій, сумівський капелян о. Бенеш переводить церемонію заприсяження кількох десятків сумівців і сумівок. Лунають урочисті слова присяги: — „Я, син (донька) Великого Українського Народу, урочисто кляйнуся перед Богом і Україною, ніколи не сплямити чести мосї Нації та крови мільйонів поляглих борців Спілки Української Молоді..." Слова присяги понизують серця присутніх, і відгомоном ідуть далі в гай, у простори. О. Бенеш виголошує палку промову до повірених йому духовний опіці сумівців.

Подається команда „Струнко!" Голова Кр. Комітету СУМ-у д. Гусин виходить на трибуну і урочистими словами відкриває Здвиг СУМ-у. Під бурхливі оплески всіх учасників Здвигу вітає присутнього голову ЦК.АБН Я. Стецька, голову ЦК.СУМ-у О. Калинника, пана Муху, голову ЛВУ д-ра Р. Малащука, всіх прибулих гостей та сумівців. В коротких словах пригадує завдання Спілки Української Молоді на чужині, пригадує ролю молоді в житті нації та обов'язки сумівців перед Воюючою Україною.

Слово надається голові ЦК. СУМ-у О. Калиникові. В сумівському оточенні, вітаний гарячими оплесками, д. Калинник складає Здвигові палкий привіт від ЦК. СУМ-у та нагадує всім присутнім про шлях боротьби української нації і жертвенність молоді в обороні наших прав. Промовець апелює до молоді вільного світу стати разом в єдиний бойовий фронт проти експанзії Москви та підкреслює ролю в майбутній війні української та інших поневолених Москвою народів за право на життя, свободу, за волю і честь. Голова ЦК. СУМ-у закінчив промову окликами „Слава" на честь УПА й УГВР. Могутнім трикратним „Слава!" відповіли всі слухачі.

Від Фронту Молоді АБН виступила з привітанням пані Муха, а від Гол. Управи ЛВУ д-р Р. Малащук. Палкий привіт український молоді склав представник словаків.

Довготривалими схвалюючими оплесками прийняли учасники Здвигу зачитані д. Гусином резолюції.

На замаєній зеленню і прапорами трибуні стають члени КК.СУМ-у і почесні гості. Оркестра грає марш. Кількасот униформованих сумівців церемоніяльним маршем перед трибуною закінчують офіційну частину Здвигу.

Перерва. Найбільше праці мас тепер буфет, під керівництвом дд. Микуляка, Більга і пань. Поодинокі сумівці і групи готуються до художніх виступів.

Понад дві тисячі глядачів розміщується навколо площі. Оркестра вже приготувалася і українська мелодія розноситься по лузі. Виступають молоді декляматори, танцюристи, солісти, виступають сумівці-робітники, які довгі дні, після виснажливої праці, підготовлялися до цієї величавої імпрези.

Ось сумівський хор „Прометей" з Торонтонського осередку, під керівництвом З. Гнопка, що здобув собі заслужену славу на всю Канаду. Ось балетна група Торонтонського осередку під керівництвом д. В. Куцвіренка, виконує низку українських народніх танків. Чепурні милі лиця сумівок і складні танкові моменти захоплюють присутніх, що нагороджують гарячими оплесками виконавців.

Чергуються осередки СУМ в танцях, співах, деклямаціях: Торонто, Ошава, Лондон, Ст. Кетеринс і інші. Виступають з деклямаціями: І. Гонтар, Удод, Марія Татух, Аня Могитич; з сольоспівами: М. Джуряник, Марійка Брездень, М. Олешкевич. Кожний виступ має щось своє оригінальне. Танець сольо „Циганка" виконала знаменито юна сумівка з Торонта Г. Сулятицька. Але найбільше оплесків зібрала пара майбутніх сумівців — 6-річна Зеня і 5-річний Богданко Шевчуки з Торонта, виконуючи гопачок і гуцульський танець. Фільмовий оператор Б. Солук схоплює їх на фільмову стрічку.

Пополудні знову прибувають люди автами. Прибули теж сумівці з США. Вони висловлюють своє захоплення Здвигом і його програмою. Вони також готуються до всеамериканського сумівського Здвигу в Філаделфії.

Художні виступи осередків продовжуються до 5-ої години вечора. Після того починається „народнє гуляння".

О год. 6-ій сумівці вишиковуються в ряди. Д. Фіголь, орг. реф. КК. СУМ-у оголошує вислід змагань за першенство осередків у виступах та розділює нагороди. — Під команду „Струнко", під звуки пісні-молитви за Україну, сумівські хорунжі знімають прапор зі щогли. Свято офіційно закінчується.

Гуляння продовжується до год. 7-ої. Друзі і знайомі прощаються і роз'їжджаються. Всі задоволені. Свято пройшло величаво.

Сумівці вертаються до буденної праці. Перед ними новий рік наполегливої праці, під тим самим гаслом, під яким проходив Здвиг: „Честь України, — готов боронити!" Чуються запити: Де будемо робити III Крайовий Здвиг?

П. П.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

Стан засівів бавовника в Запорізькій області.

„В цілому ж Запорізька область затягла обробіток засівів бавовнику. В колхозах Васильківського, Чернігівського, Кам'янсько-Дніпровського районів плантації заростають бур'яном ... лише третину площі бавовникових плантацій очищено від бур'янів в Васильківському районі". (Рад. Укр." 25 травня).

„Незабутній 1919 рік" під таким заголовком вийшов новий кольоровий фільм виробу „Мосфільм" 1951 року, що про нього вміщена довша рецензія в „Рад. Укр." 25 травня. Фільм має темою, на основі якої розроблено сценарій, п'єсу Вс. Вишневського під тією ж назвою. Змістом фільму є „показ боротьби з чужоземною інтервенцією, що підтримувала внутрішню контрреволюцію". Про основне спрямування фільму дають образ такі уступи з рецензії:

„У фешенебельному особняку англійського дипломата озброєні робітники знаходять гармату (шкода, що не бригаду танків, які саме в першу війну винайшли англійці — прим. складача), склад набоїв ... Черчіль послав у Балтійське море англійську ескадру для підтримки заколотників у Кронштадті, його агенти керували діями безславного претендента на ролю правителя Росії — генерала (?) Родзянко. Це Черчіль похвалявся організованим походом на Росію „14" держав — походом, що закінчився, як відомо, ганебним провалом ... Півтора мільйони фунтів штерлінгів одержує від англійської розвідки за списки комуністів „демонічна" мадам Буткевич ... Генерал Неклюдов ... одержує гроші від агента англійської розвідки у Лондоні і від імени всього білогвардійського офіцерства заявляє Черчілю про готовість душити революцію, служити іноземним хазяям. Фільм історико-революційний, розповідається в ньому про 1919 рік. Але він має, крім основного — показ героїчного революційного минулого радянського народу, ще й глибоко-викривальний характер в наші дні. таврує авторів Версальської системи, організаторів інтервенції проти країни рад. Діє і нині палій війни, старий зубр Черчіль, запускають свої пазурі в чужі городи давні пройдисвіти-„меценати" шпигунажу, спекулянти нафтою Гувер і Гариман, замість лицемірного і брехливого Вільсона — виступає хижак з молитовником у руках і організатор бактеріологічної війни Труман. Палії нової світової війни стали лютіші, нахабніші. Але ще й досі вони свої хижі іклі намагаються ховати під маскою лицемірства. Фільм „Незабутній 1919 рік" нагадує — Народи будьте пильні ..."

(„Українська Думка").

РІЧНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА ПРИХИЛЬНИКІВ УВУ

В неділю, дня 15-го червня 1952, в залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку відбулися річні збори Товариства Прихильників Українського Вільного Університету.

Після відкриття зборів, вибору президії та зачитання порядку дня, предсідник зборів п. Д. Галичин надав слово голові Товариства Прихильників УВУ проф. д-р. Осипові Андрушкові, який у змістовній доповіді — „УВУ під сучасний мент" подав характеристику моменти розвитку УВУ.

УВУ почав свій другий етап (перший на Чехословаччину з Австрії — П. С.) еміграційного життя в скромних залях німецької народньої школи в Мюнхені й залишився там до сьогодні. Історія УВУ до 1945 року відома. По 1945 р. свій кульмінаційний пункт у педагогічній праці осягнув УВУ в зимовому семестрі 1947-48, число студентів зросло до 500, а професорського складу — 80 професорів. До девальвації німецьких марок УВУ був самовистарчальний матеріяльно. Після девальвації дещо справа погіршилася. Університет зачинає переживати щораз гірші матеріяльні труднощі. Виїзд з Німеччини (Західної) студіюючих також від'ємно позначився на УВУ. Але з'явилася поміч Апостольського Візитатора для українців Преосв. Івана Бучка, далі поміч з Америки і частково від німецького уряду Баварії підтримала УВУ матеріяльно.

Серед студентів є, крім українців поляки, серби, хорвати, чехи, словаки, білорусини, грузини, німці і американці.

До професури голосуються чеські, німецькі і балтійські професори.

Офіційне визнання уділено УВУ декретом Баварського Мініст. Освіти дня 16 - 9 - 1950, згідно з яким студії на УВУ визнається на рівні з німецькими високими школами, а УВУ уповноважується до уділення докторського титулу. Студії ці загально визнаються передовсім в Европі, а також і заокеанських школах.

УВУ під сучасну пору забезпечений науковим персоналом і відповідною кількістю студентів. Що УВУ йде правильним шляхом, свідчить ціла низка вільних університетів, які мають цю саму ціль: зберегти віру нефальшовану науку і духову культуру нації. Значення УВУ не тільки педагогічне і наукове, а також суто політичне. Тому і наші круги політичні повинні оцінити його вагу. Але існування УВУ повинно мати матеріяльні засоби. Над цими матеріяльними засобами Товариство Прихильників УВУ зараз думає і хоче реалізувати певні пляни щодо здобуття засобів для дальшого існування УВУ, але без підтримки громадянства в цілості, і без зрозуміння в політичних кругах важности УВУ тяжко буде щось засадничо зробити.

УВУ як виразник нашого вкладу у загальнолюдську культуру з одного боку, а духової і культурної нашої окремішности з другого боку дає тверду відповідь усім затіям малоросійсько-федералістичним ворогам, що все квестіонують наше право до окремого національно-державного життя.

Нарід, що удержує на еміграції університет, безперечно доказав і доказує право на власне державне життя. Але нарід цей мусить дальше його вдержати — і це є кредо нашої Управи, Ради, нашого Товариства.

Присутні вислухали з увагою доповідь голови Товариства й чулося, що кожен присутній готов дати свою лепту для підтримання своєї духової культури, яка кожному глибоко лежить на серці.

В звіті голова Товариства Д-р Андрушків докладно сказав про працю за пройдений рік Управи й Товариства прихильників УВУ. Звернув увагу на недоліки з боку неплатників членів Товариства Прихильників та на інші дрібні недоліки. Але в загальному звіт був чітко опрацьований і видно було, що пророблено велику роботу цією Управи для матеріяльної підтримки УВУ. Чималі кошти на УВУ складалися з членських внесків, з збіркових листів, дари й жертви та доходів з ювілею.

Для посилення праці залучено нових членів Товариства Прихильників УВУ. Було при кінці року 1951 66 членів, а на звітний (сьогодні) період 91, хоч з них деякі ще не виплатили свою належність.

„Першим завданням секретаря було, — сказав виконуючий секретар Д-р К. Кисілевський, — придбати якнайбільше членів, а від старих членів дістати залеглі вкладки. Пошлено посилку кореспонденції та особисті інтервенції. В цій справі допомагав мені голова Товариства.

Перебрано від попереднього секретаря зазви членів, яких було 50. На звітний час маємо 61-го члена.

Сьогодні маємо 80 членів, що платили в попередньому році, а вже тепер заплатили 51 членів. Заборгованість з попереднього року 26 дол. Від січня не платили 29 членів.

Другою справою був ювілейний концерт, що дав чистого доходу 394.20, а крім того розрахувалось УВУ.

Третьою справою були збірки на листи.

При кінці 1951 р. згідно з цифрами контролі та замкненням рахунків було $1,042.43 приходів і $980.33 розходів. Канцелярія вислала за той час листів 1022 і отримала 110.

Заведено картотеку членів і евіденційний список, заведено книгу посилок і відбору та взагалі впорядковано канцелярію".

Звіт Контрольної Комісії був позитивний і дуже похвальний, на ньому за браком місця не будемо довше спинятися. Цифри приходу й розходу Товариства Прихильників УВУ контрольна комісія зачитала нам точно з вищеподаними. З признанням присутні почули подяку Управі й екзек. секретареві від Контрольної Комісії.

В короткій, але діловій дискусії вносились деякі побажання в справі поліпшення надалі праці Товариства УВУ.

Після уділення абсолюторії, яку Збори уділили одноголосно, перейшли до зміни деяких параграфів у статуті Товариства.

Вибір нових Органів Товариства пройшов одноголосно в такому складі:

Рада: Дмитро Галичин, Шабатура, Батюк, о. Білинський, проф. Д-р. В. Лев, інж. Гойдиш, Д-р. Цюцюра, Д-р. Слиж, Д-р. Ленцик.

Управа: Голова Д-р О. Андрушків, містоголови Д-р. Новосівський, секретар В. Кульчицький, скарбник інсп. А. Хрущ, Член Управи проф. П. Савчук.

Контрольна Комісія: Д-р. Богданський, Д-р. Карапінка, Д-р. Слиж.

Збори закінчилися з бажанням якнайкраще допомогти Українському Вільному Університетові для його дальшого існування, для слави України.

П. Савчук

УКРАЇНСЬКИЙ МИСТЕЦЬ НА АМЕРИКАНСЬКІЙ ВИСТАВІ

Картина п. з. „Моти з дитиною" Захара Макаренка, члена Об'єднання Мистців Українців в Америці, відділ в Ню Йорку, була виставлена в галерії (ей-сі-ей) при 67 Іст 57 вул. в Ню Йорку від 23-го червня до 8 липня ц. р. Це є 14-річна виставка галерії, що дає нагоду познатися і визначитися новим іменам в американському нюйорському мистецькому світі. Мистець, що досі ще не мав одноособової власної виставки в Ню Йорку, а хоче таку мати, прислав одну свою річ. Управа галерії вибирає тих, що на їх думку слід попирати, а з-поміж вибраних нагороджує декого одноособовою виставкою в своїх стінах. Хто з тих має потім успіх в критиків і публіки, матиме стало місце для виставок і поперти в продажі в галерії. Об'єднання Мистців Українців в Ню Йорку дістало запрошення для членів і п. Макаренко скористав з нього. Бажаємо мистцеві дальших успіхів та витревалости в здобуванню трудних позицій в американському мистецькому світі.

Галерії цього типу і всяких інших в Ню Йорку є грубі десятки, зорієнтуватися і визнатися на них новоприбулому дуже тяжко, тому важне, щоб мистці і люди обзнайомлені з такими справами ділилися досвідом та інформаціями. При впертому шуканню та витревалости кожний мистець повинен скорше чи пізніше знайти відповідне для себе місце.

Добре були б, якби мистці не чекали поки „десь-хтось — повинен" напише про них, а самі подавали б інформації, речеві дані, каталоги, оголошення і витинки американської преси про їхню участь у таких виставах, якнайшвидше по змозі перед початком вистави, щоби можна було цікавим відвідати. Віднотовування участи і успіхів мистців в пресовій хроніці наглядно переконує широкі громадянські круги читачів про вагу мистецької діяльности, а других мистців заохочує пробувати своїх сил, не закопуватися в зневірі.

А. М.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

Л. Луців

Моя проща до Европи з американкою

— Ти знову почанаєш писати діялоги. Чи ти не читав, як наші гумористи висмівають саме таку діялогічну форму статтів?

— Нехай, здорові, сміються! Це ж їхнє діло смішити людей, а деколи самих тільки себе. А я вдоволений, що багато читачів радо читає мої діялоги і каже, що вони цікаві, бо показують проблему з кількох становищ і читач не нудиться так, як це часто діється під час читання довгих статтей-ковбас чи навіть „гумореск".

— Ну, добре, про що ж хочеш писати тепер?

— Бачиш це в заголовку статті!

— Не жартуй! Я знаю, що ти нікуди не виїздив, бо ж що неділі бачив тебе під св. Юром.

— Не забувай, що живемо в половині двадцятого віку, коли існують літаки і коли одного тижня можна повернутись з Европи.

— Гаразд! Та скажи мені, як тебе жінка пустила самого до Европи з американкою?

— Жінка їздила разом зі мною.

— Це ж неймовірне! Де с така американка, щоб вас двоє брала з собою на прощу до Европи? Американці великі скупиндряги, жаліють грошей, а ти сам не маєш стільки зелених, щоб міг позволити собі на подорож аж до Европи. Ага! А що тебе коштував той „тріп" до Европи?

— Ані залізного цента!

— Неймовірні небелиці! Хто сьогодні брав би даром аж дві особи, хоча б навіть на прощу, до Европи.

— Почуєш, то й повіриш. А при тому переконаєшся, що не всі американці скупі, між ними, як і між іншими народами: є всякі люди, скупі, ощадні, а також і марнотратники, що їх ніколи гріш не тримається.

— Починай уже писати, бо я таки дуже цікавий, як воно було з тією твоєю прощою до Европи.

— Уяви собі, що сидиш на літаку і над ранком зближаєшся до Азорських островів. Ми виїхали з Ню Йорку вночі. Пасажири побудилися і приглядаються чудовому сходові сонця. Здається, що хтось помішав краски красольки і кинув їх у море і ти бачиш глибокий стовп красок у воді, які мішаються та грають різними кольорами на хвилях океану. А другий стовп красок переливається на небі. З того всього виринає велике сонце. Незабутній вид! Гідний малярської кисти чи пера поета!

— Багато наших скитальців могло бачити те все, коли їхали до Америки.

— Я їхав у таку негоду, що світу божого не було видко. Корабель прорувався крізь височенні гори-хвилі, вкриті піною немов Карпати взимі.

— Оповідай далі, бо вже цікавлюся твоєю прощею.

— Зазначую, що оповідатиму тільки про важніші місця нашої прощі. Перший наш крок — це відвідини славної на ввесь світ Фатіми в Португалії. Ми бачили те місце, де Пречиста Діва з'являлася трьом малим пастушкам у другій половині 1917 року та через тих пастушків вже тоді поручала світові молитися про те, щоб Бог урятував людство від того нещастя, що грозить від Росії, яка саме тоді большевичилася. Світ тоді злегковажив осторогу Пречистої, але сьогодні всі вже ясно бачать ту чорну хмару, яка грозить страшним знищенням цілому світові.

— Менше політикуй і більше розказуй!

— Ми бачили те місце, де малі пастушки клячали на колінах перед чудесною з'явою, оглядали бідну хатину, в якій народилися вони...

— Цікава річ, що Пречиста Діва являється тільки вбогим, а ніколи багатим.

— Знаєш Христову притчу про верблюда і вухо голки? Може воно тому й так буває.

— Але ти мені сам перепваєш і я не можу далі оповідати. Бачив я і єдину живу ще особу з тих трьох дітей, що досі живе. Вона тепер черниця в одному з португальських манастирів. Наша американська провідниця була енергійна й проворна жінка, вона вспіла зуміла дістатися, навіть туди, де було написано, що „нікого не пускають". З Еспанії полетіли ми до Франції.

— Ага, напевно до Люрд!

— Ти вгадав. Люрд робить глибоке враження на всіх вірних.

— Та багато людей не вірить тих чудесних уздоровлень, про які так багато пишуть.

— І це правда. Та ж і Христос уздоровлював тих, що в нього вірили і часто заявляв: „Віра твоя спасла тебе!" Та треба бачити тих щасливих, що після уздоровлення, всім своїм єством, не можуть надякуватись Божій силі за ту велику ласку, якої тіні були доступили. Віра гори зрушує, тільки вона дає надлюдську силу людині та допомагає їй доконувати великих діл. Ми часто говоримо про віру, але ще частіше забуваємо, що немає віри — без віри в Бога. Якби ти мій був бачити ту процесію вірних, що з піснями наустах і з засвіченими свічками в руках побожно йде під статую, де колись мала Бернадетта удостоїлася побачити перше чудо, то ти зрозумів би, що значить віра.

— Ну й куди ж поїхав ти з Франції?

— Я вже бачу, що не зможу розповісти тобі подрібно про все те; що ми бачили під час нашої поїздки по Европі. Але старатимусь говорити про найважніші речі. З Франції полетіли ми до Німеччини. Тут наша американська провідничка хотіла конче побачити стигматичку Тересу Нойман, що живе в Коннерсройті. Пані Шеффер не тільки хотіла бачити Тересу, але вона заявлялася просити її, щоб підписала їй 120 своїх знимок, які американка була собі купила. З тієї причини ми мусіли затриматися в Коннерсройті аж два дні, коли Тереса вручила їй підписані нею картки. Тереса полюбила американку і подарувала їй свої чотки, на яких вона сама молилася.

— Не можу вірити в ті вічні рани, цебто стигми, що вічно, і то періодично, відновляються.

— Не змушую тебе до цього. Церква також не зайняла становища в цій справі. Але додам до цього те, що ми бачили пізніше в Італії. Напівдорозі від Неаполю ми бачили священика, що мав стигми на руках. Коли тільки він служив Службу Божу, він так глибоко переживав свою священну дію, що йому на руках відновлювалися рані і з них витікала кров, що капала аж на долівку. Він переживав так глибоко свою Богослужбу, що терпів і фізично при тому.

— Це якийсь дуже рідкий висмок, бо коли дивимось на священиків, як вони відправляють, то...

— Знаю, що ти хочеш сказати. Та я знаю одного нашого священика, що хоч і не мав стигмів, то завжди служив Богослужбу немов би був у якомусь трансі. Це був о. П., шкільний товариш знаного письменника Андрія Чайковського. Я мав нагоду в славному нашому Черчі чути, як той отець розмовляв з Чайковським і казав, що коли він вперше ставав до Служби Божої, то всім своїм єством так був перейнявся тією дією, що зовсім забув про ввесь світ. „І так дістся зі мною і досі, коли стаю перед престолом", говорив про свою службу Богові цей панотець.

— Якби всі так відправляли, то, може, Всевишній скоріше вислухав би наших молитов.

— Ми задалеко відбігаємо від головної нашої теми.

— Продовжай!

— Найближчим місцем, що ми відвідали, було славне Обераммергав, де відбуваються славні пасійні представлення, під час яких показують Христові Страсти і Його смерть. Ці представлення відбуваються від 1674 р., коли населення цього села хотіло подякувати Богові за те, що щасливо перебуло чуму, або „чорну смерть", як цю пошесть тоді називали. Там тоді не було вистав, але ми мали нагоду бачити те місце під голим небом, де на тлі Альпейських гір майже все село бере участь в тій великій містерії відкуплення людського роду. Під час війни ці пасійні вистави не відбувалися, бо багато акторів покликали були до війська, а після війни ще треба було ждати на те, щоб артистам повідростали бороди, бо ці селяни-артисти не характеризуються, тільки змінюють одежу під час вистав. З Німеччини поїхали ми до Італії. Альпи ми проспали, пізніше звиділи Венецію, Пізу, Фльоренцію та поспішили до Вічного Міста-Риму, бо хотіли бути на торжествах Святого Року. В Римі наша провідничка вистаралася для нас окрему авдієнцію в Папи Пія XII, де вона посвятила в Святішого Отця свою вервицю, що її дістала від Тереси Нойман. Сам Папа держав у руках цю вервицю і вона тепер дорогоцінна пам'ятка пані Шеффер.

— Чи довго ви задержалися в Римі?

— Відбули прощі до чотирьох базилік та поїхали ще напівдень, але я вже говорив тобі про це, згадуючи про священика стигматика.

— А тепер скажи мені, що тебе те все коштувало?

— Нічого, ще в додатку з'їв доброго мороженого („айскріму") та американським звичаєм попив холодною содою.

— Не розумію!

— Ми зовсім не виїжджали з Ню Йорку, тільки нас запросила американська родина, в якої домі живемо, на родинне свято, бо їхній онук приступав до першого Причастя.

Там було двадцять осіб, між ними і пані Маргарета Шеффер, яка сама відбувала цю прощу. Це звичайна секретарка і вона зовсім нескупа, коли витратила стільки грошей на прощу та на такі „нематеріяльні" речі... Вона висвітлювала свій фільм.

ВОЛИНЯКИ З НЮ ЙОРКУ У ТОРОНТО

Недавній трьохденний „вікенд" найбільше використали члени т-ва „Волинь" в Ню Йорку. Списались з своїми земляками в Торонто й Боффало, найняли автобуса-інваліда й, порівняльно дешевим коштом, проїхались до Канади. Нюйорська задуха зникла відразу за містом, а вже у північних лісах було зовсім прохолодно й тим самим не справдились пророцтва песимістів, що „ви всі позадушуєтся в автобусі". В автобусі уночі було навіть холоднаво й треба було або мислено закутуватись у залишений вдома плащ, або присідуватись до непереривного співу молоді, що зайняла найдальший кут в автобусі.

Зате над мандрівниками нависла інша загроза — розбитись на прямхливих закрутах змієстих автострад. Автобусова фірма дала лише одного шофера й цей юнак-водій керував беззмінно усю ніч намагавшись заснути за рулем.

По Боффало вже від ранку сновигали своїми автами кілька родин волиняків, які нарешті зловили нюйорчан над Ніягарою, де їхні земляки, забувши за всі замовлені зустрічі прислуховувались неустанному риковi зеленої води, що розбивається на скелях у водну пару. Не можна було й подарувати собі задоволення за марних 10 центів перейти увечорі на канадійський бік, щоб приглянутись різнокольоровому нічному овітленню водопаду. З того, канадійського боку українська мова чулася на кожному кроці — це приїздили мандрівки з Дітройту, з Клівленду й з низки містечок Канади, щоб накупити листівок, понаписувати поздоровлення, надихатись бензинного запаху з десятків тисяч авт й пережити романтичну зустріч з якоюсь француженкою з Монтреалу, яка не краще від українців розмовляє по-англійському.

Так знову не довелося заснути, щоб вспіти на умовлену годину. Виїзд, звичайно, спізнився на три години, бо авто ремонтувалось, не витримало скаженої гонитви минулої ночі. Тому, що волиняки між своїми не знайшовся, то обійшлося без суперечок, якими волиняки намагалися розважати себе в попередній й дальшій дорозі, хоч усі суперечки кінчалися ще однозгіднішим співом.

У Канаді призабуті красвиди садівниче - хліборобської країни, кінь, що тягнув плужка на полі, виноградники й низкі вишні. На поблизьких горах синяві ліси й один із співподорожніх оповідав які далі за тими лісами розкинулись озера, а за тими озерами знову ліси, й сніги, й рівнини, й скелі, що по них ходили лише герої Джека Лондона та українські переселенці, якими затісно були в цивілізованій південній частині країни. Оповідання інформатора виявились правдивими, хоч все це він вифантазував тут таки в автобусі, не бувши ніколи в Америці далі Патерсону.

Волинська громада в Торонті, під проводом своєї заслуженої Голови вичікували терпеливо пів дня, але таки дочекалась, що торонтці поставали по обох боках хідників спостерігавши небуденне явище обіймів, поцілунків й навіть сліз юрби людей, що викрикували на незрозумілій мові, якою часто розмовляють мешканці слов'янської дільниці в західній частині міста. Обійми скоротили час до вечора, коли, за спільною вечерею, можна було пригадати давні часи та розповісти народженому на чужині поколінню „про таку країну, що найкраща на світі". Молоде покоління більше розпитувало про ковбоїв, які ніби парадували недавно на конях по Ню Йорку, але й розуміли на смачних перекусках, що їх приготували господарі руки місцевих волинянок. По вечері був концерт, по концерті — блукання по нічному місті, захоплені вихвалювання канадійського прохолодного повітря та розпитування канадійців про їхнє життя, яке виявляється на таке барвне, як про нього уявлялось в Ню Йорку.

А потім знову невиспаний ранок, зустрічі біля церкви, метушня, — бо розгублена співмандрівничка забула в трамваї торбинку, останні викрики, позування перед десятками фотоапаратів, кілька лист з пожертвами, радісний вигук, що торбинка з грішми знайшлася, вимахування хусточками, якась дівчина плаче, щоб „не забувати" й навіть жартівливі очі провідника прогульки п р и т ь м а рюються короткотривалим сумом.

Мигнули телеграфні стовпи, широке плесо озера, хуторі й поля, жовтоблакитний прапор над лісовим табором, бані нашої церкви. У куті знову співають, посередині сперечаються лікарі з економістами, а найчарівніша з мандрівничок намагається пригадати адресу торонтця. Водій знову адресу не менш чарівного торонтця.

Водій знову намагається заснути й його пильнують стривожені очі прогульковців.

І. К.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Заклик до Активного Жіноцтва в Дітройті і околиці.

Дня 27 травня ц. р. повстав Злучений Комітет Українського Жіноцтва в Дітройті, що обіймає всі жіночі товариства діючі на терені нашого міста.

Метою комітету: зібрати матерiяли про працю нашого жіноцтва продовж останніх тридцять літ, та видати ції матеріяли книжкою. Тому закликаємо всіх хто має такі матеріяли під видом оголошень, спогадів, записок, протоколів і др., щоб післали ці матеріяли на руки Голови Злученого Комітету П. Марії Ясінської 4964 Cecil St., Detroit 10, Mich. Найпізніший час кінець серпня. Ми не хотіли б поминути ніодної ланки і не згадати ні одної жінки, що причинилася до величної будови нашого суспільного й національного життя на нашому терені. Не поминіть і Ви праці, що Ви вклали у велике діло!

За Злучений Комітет Українського Жіноцтва:

М. Ясінська, голова;
С. Заплітна, секретарка.

Ділимось з Ріднею, Приятелями та Знайомими сумною вісткою, що наш найдорожчий Муж, Батько і Дідо

СТЕПАН МАЛИНОВИЧ

помер на удар серця в Ню Йорку 10-го липня 1952 р., проживши 65 років. Покійний народився в Жидачеві, Зах. Україна.

Похорон відбувся в понеділок, 14. липня, о год. 10-тій, з похоронного заведення Петра Яреми при 7-ій вул. в Ню Йорку.

Горем прибиті:

Дружина ФРАНЦІСКА, дочка КАТЕРИНА з Малиновичів СКОРОБОГАТА, зять РОМАН та внуки РОМА і ТАМАРА.

ТАРЗАН, ч. 2871. Обмежена воля.

„Мерале, як справа з молодою жінкою, що твої люди викрали від нас?", Тарзан питався. „Вона здорова", відповіла сухо Мераля. „Ти її побачиш... небаром".

„М'Люнга", наказала Мераля. „Приведи новонавернєну... і королівських списонощів!"

„Покищо ви мої гості", вона продовжувала. „Ви можете йти, куди хочете, але в межах мурів Кору!"